
Vyladíme zdravotní péči o lidi ze třetích zemí?

Vyladíme zdravotní péči o lidi ze třetích zemí?

Více než dvě třetiny z 430 tisíc cizinců žijících v současné době v České republice pochází ze zemí mimo EU. Významná část z nich vyhledá zdravotní péči a dostává se do kontaktu se zdravotníky v různých zdravotnických zařízeních. V ČR však prozatím není zavedeno systematické vzdělávání, specificky zaměřené na zdravotní péči o příslušníky třetích zemí.

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Institut mikroelektronických aplikací, s. r. o., se zapojily do programu "Solidarita a řízení migračních toků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí" EIF. V období od 1. ledna do 30. června 2010 byly řešeny dva projekty: "Středisko vzdělávání ke vstřícné zdravotní péči o příslušníky třetích zemí 1" a "Výměna zkušeností ke vstřícné zdravotní péči o příslušníky třetích zemí". V následujících měsících je naplánováno rozšíření výsledků projektu mezi odbornou zdravotnickou veřejností.

Projekt si klade za cíl blíže specifikovat obsah a rozsah nároků pro poskytování zdravotnických služeb příslušníkům třetích zemí (tj. přicházejícím ze zemí mimo EU); s využitím těchto a dalších poznatků poté koncipovat obsah a rozsah komunikace, informací a vzdělávání. Byly realizovány vzdělávací program, semináře, informační a vzdělávací portál (www.eifzvip.cz) a elektronické vzdělávání.

Aktivity jsou určeny všem skupinám zdravotníků přímo nebo nepřímo poskytujícím služby občanům třetích zemí v celé České republice. Pro plošné vzdělávání všech osob, které výhledově přicházejí v úvahu (přibližně 40 000 lékařů a 100 000 osob ošetrovatelských profesí, případně ještě dalších osob - např. personalistů zdravotnických zařízení), je nutno zavést efektivní systém, do značné míry využívající vhodných stávajících kompetencí a kapacit vzdělávacích institucí a nástrojů. Tyto kompetence a kapacity byly v projektu posíleny, rozvinuty, informačně podpořeny a koordinovány, a to jak v resortu zdravotnictví, tak i s účelnými přesahy mimo zdravotnictví a v návaznosti na další aktivity i mimo hranice ČR. Obě partnerské organizace v projektu využívaly své dlouhodobé kontakty se zdravotnickými zařízeními i organizacemi zdravotníků, zejména Českou lékařskou společností J. E. Purkyně, Asociací nemocnic ČR a Asociací sester ČR, a znalostí jejich potřeb. 1. LF UK v projektu zajišťovala odbornou garanci, vzdělávací program a řízení, IMA pak měla na starost obsahově i technicky vhodný a bezpečný elektronický nástroj pro potřeby zdravotníků, informační a vzdělávací portál pro komunikaci, editaci a redakci informací a vzdělávání ke vstřícné zdravotní péči o příslušníky třetích zemí.

Systémové kroky jsou věcí vlády

V první fázi projektů, která se právě uzavírá, byly realizovány dvě studijní cesty - do Rakouska a Velké Británie. Cílem jednání v Rakousku bylo navázání dlouhodobější spolupráce s organizací Wiener Krankenanstaltenverbund a získání poznatků a příkladů "dobré praxe" o poskytování zdravotnických služeb příslušníkům třetích zemí v Rakousku. Cílem cesty do Velké Británie bylo navázání dlouhodobější spolupráce s National Health Service Confederation (<http://www.nhsconfed.org/AboutUs/Pages/Aboutus.aspx>) a získání poznatků a příkladů "dobré praxe" o poskytování zdravotnických služeb příslušníkům třetích zemí ve Velké Británii, a také vědomostí, které budou dále poskytovány různým skupinám zdravotníků v celé České republice. V rámci projektů se v červnu 2010 uskutečnily i dva úvodní semináře - ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze 2 a v Krajské zdravotní, a. s., v Ústí n. Labem. Jejich cílem bylo jednak informovat o projektových záměrech, podat základní informace z oblasti zdravotní péče o příslušníky třetích zemí v České republice a příslušných oblastí veřejného zdravotnictví, demografie a zdravotního pojištění a získat zpětnou vazbu pro realizaci dalších šesti seminářů, jež v příštích 12 měsících 1. lékařská fakulta UK v rámci návazného projektu plánuje.

Velkou pozornost účastníků seminářů vzbudily zejména přednášky PhDr. Heleny Hnilicové, Ph.D., z Ústavu veřejného zdravotnictví a medicínského práva 1. lékařské fakulty UK. PhDr. Hnilicová upozornila na některé problémy, s nimiž se lékaři v souvislosti se zdravotním pojištěním pacientů ze třetích zemí setkávají, a s tím spojenými problémy s úhradou lékařů poskytnutých služeb. Zdravotní pojištění příslušníků třetích zemí má celou řadu tzv. výluk, v jejichž případě se úhrada neposkytuje. Řada zdravotnických zařízení však potřebnou péči i přes tuto okolnost bez náhrady poskytne. Např. v roce 2007 zůstalo neuhrazeno v nemocnicích a psychiatrických léčebnách péče zhruba 10 % péče, což reprezentovalo 47 mil. korun. To je samozřejmě principiálně i dlouhodobě neúnosné.

Na úrovni vládního projednávání je již delší dobu návrh rozšíření okruhu cizinců třetích zemí zahrnutých do veřejného zdravotního pojištění o podnikatele, děti a manželky či manžele. Projektový tým si klade jako dílčí cíl svých aktivit realizaci těchto kroků podporovat.

Záměrem projektového týmu je napomoci zavádět v ČR systém vzdělávání pro potřeby zdravotní péče o občany třetích zemí, a přispět tak ke kvalitní, dostupné a efektivní péči o tuto skupinu. První výstupy projektů lze již nyní nalézt na portálu www.eifzvip.cz.

Tento text vznikl v rámci projektu Středisko vzdělávání ke vstřícné zdravotní péči o příslušníky třetích zemí 1 EIF 2008-34, který je spolufinancován obecným programem Solidarita a řízení migračních toků.

(Doc. MUDr. Bohumil Seifert, Ph.D., Ústav všeobecného lékařství 1. LF UK v Praze, MUDr. Mgr. Petr Struk, IMA, Praha)